

8.8.2023

Dnro TAS/471/2023

Kuuleminen yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämistä suomalaisessa yhteiskunnassa

Tasa-arvovaltuutetun tehtävänä on valvoa, että tasa-arvolain¹ kieltoja sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvasta syrjinnästä noudatetaan sekä edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa.

Tasa-arvovaltuutettu pitää tärkeänä, että valtioneuvosto edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa tavoitteellisesti tiedonannolla ja siihen liittyvillä toimenpiteillä. Tiedonannon valmistelua varten on pyydetty enintään sivumittaista lausuntoa, jossa arvioidaan erityisesti Yhdenvertainen Suomi toimintaohjelmaa.

Tasa-arvovaltuutettu pitää Yhdenvertainen Suomi toimintaohjelmaa hyvänä lähtökohtana yhdenvertaisuuden edistämiseksi Suomessa. Toimintaohjelmaa tulee kuitenkin täydentää sukupuolten tasa-arvon edistämisen osalta. Erityisen ansiokasta Yhdenvertainen Suomi ohjelmassa oli, että se tunnusti kuinka monella tavalla syrjintä heikentää Suomea ja rajoittaa yksilöiden mahdollisuuksia osallistua Suomen hyvinvoinnin rakentamiseen. Ohjelma nosti hyvin esiin moniperustaisen syrjinnän sekä erityisesti rakenteellisen syrjinnän, joka vain harvoin on tahallista. Ohjelma kiinnitti erityistä huomiota työelämän ja rekrytointisyrjinnän kitkemiseen sekä lanseerasi hyvien väestösuhteiden mallin, jonka pohjalta syrjimättömiä asenteita voi edistää. Nämä tavoitteet ja keinot ovat edelleen olennaisia.

Tasa-arvovaltuutettu pitää tärkeänä, että tiedonannossa tunnistetaan, että syrjintä edelleen rajoittaa monin eri tavoin esimerkiksi etnisten vähemmistöjen tai vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia kouluttautua ja työllistyä ja siten osallistua täysipainoisesti yhteiskunnan rakentamiseen. Monet etnisiin, uskonnollisiin tai sukupuolivähemmistöihin kuuluvat henkilöt kohtaavat myös avointa häirintää ja uhkaa, jossa myös heidän olemassaolonsa kyseenalaistetaan. Naisten ja miesten tasa-arvossa on paljon puutteita, esimerkiksi täysiaikaisesti työskentelevät naiset ansaitsevat vain keskimäärin 86 % miesten ansioista.

¹ Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)

Tasa-arvovaltuutettu katsoo, että valtioneuvoston tulee tiedonannossa sitoutua edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan, erityisesti:

- toteuttamalla toimet, joita eduskunta on edellyttänyt valtioneuvostolta tasa-arvolain kehittämiseksi (<https://tasa-arvo.fi/-/tasa-arvovaltuutettu-hallitusneuvottelijoille-tasa-arvoa-on-vahvistettava-tasa-arvolain-korjaamalla>), näihin sisältyy muun muassa lainsäädännön kehittäminen raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisemiseksi sekä huolehtiminen lain valvonnan kannalta riittävistä resursseista
- arvioimalla huolellisesti lainsäädäntöhankkeidensa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutukset ja tarvittaessa muokkaamalla hallituksen esityksiä näiden arviointien mukaisesti ennen esityksien antamista
- valmistelemalla toimintaohjelman, jonka tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistä ja puuttua erityisesti moniperustaiseen ja rakenteelliseen syrjintään. Toimintaohjelmassa tulee tehostaa jo nyt viranomaisilla, työnantajilla sekä koulutuksen järjestäjillä olevaa velvollisuutta arvioida toimintansa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoaikutukset sekä ryhtyä toimenpiteisiin näiden perusoikeuksien vahvistamiseksi toiminnassaan.

Tasa-arvovaltuutettu

Rainer Hiltunen

Tämä asiakirja on lähetetty vastaanottajalle sähköisesti. Asiakirjan allekirjoitettu taltiokappale säilytetään tasa-arvovaltuutetun toimistossa.